DAGSINS MEINING

Áhugaverd útbjóðing

Nú um dagarnar varð greitt, hvørji feløg fáa leititeigar í bretska partinum av Hvíta økinum. Hetta hendir eftir at bíðað hevur verið eftir eini loysn í markatrætuni í mong ár og eftir at Greenpeace fekk steðgað ætlaðu útbjóðingini í rættinum í London. Stórur spenningur hevur verið um hesa útbjóðing, tí oljufeløgini hava víst økjunum á Atlantsmótinum stóran ans. Úrslitið av útbjóðingini er eisini áhugavert fyri Føroyar, tí loyvini, sum eru latin, eru farin til feløg, sum eisini arbeiða á føroyskum øki. Amerada Hess hevur saman við BG og Dong fingið tillutað fleiri áhugaverdar teigar júst hinumegin markið. Sama hava Texaco og BP.

Tað ljóðar nú, at Shell, sum fyri tveimum árum síðani tók seg úr føroyskum øki og Atlantsmótinum, er á veg innaftur. Um eina mánað ella so fáa vit endaliga at vita frá Shell, um tað fer uppí loyvið hjá BP í føroyskum øki. Nógv bendir á at so verður. Hetta ikki minst orsakað av, at BP og Shell saman hava fingið tann teigin tey søktu um á bretskum øki. At eitt so stórt felag og við serstøkum royndum á djúpum vatni sum Shell nú møguliga aftur verður við í leitingini og seinni møguligu útbyggingini á føroyskum øki kann hava stóran týdning fyri Føroyar, nú vit hava sett okkum fyri at gerast oljutjóð. At Texaco eftir øllum at døma hevur fingið nøkur áhugaverd loyvi við markið kundi eisini týtt uppá, at felagið, sum við samanleggingini við Chevron verður eitt av teimum stóru oljufeløgunum, eisini er á veg innaftur í føroyskt øki. Texaco var eitt av feløgunum, sum ikki fekk tillutað nakað loyvi í 1. føroysku útbjóðingini, og tí kundi verið líkt til, at felagið heilt tók seg úr økinum. Við góðu teigunum í bretska partinum av Hvíta økinum kann verða spurt, um felagið fer at gerast partur av onkrum av loyvunum á føroyska økinum, á sama hátt sum Shell!

Nú er bert góður mánaði til Statoil fer undir at bora her og stutt eftir tað fer BP undir sína boring. Hendir tað at olja verður funnin longu til heystar, er greitt, at hetta kann gerast eitt avgerandi vegamót í føroyskari søgu sum heild. At tað komandi tvey árini verða boraðir 8 brunnar í føroyskum øki og 7 í bretskum nærum á somu leið kundi bent á, at Atlantsmótið kann gerast ein nýggjur oljulandslutur. Gongdin í løtuni har fleiri av heimsins størstu oljufeløgum vilja gera stórar íløgur her tykist benda á, at ein heilt nýggur vinnuvegur er í eygsjón. Tann var tann tíð tá føroyingar fóru undir at troyta nýggjar leiðir og fóru til Íslands og Grønlands. Nú verða so aftur nýggjar leiðir troyttar, men hesaferð heima hjá okkum sjálvum. Ella rættari í undirgrundini fyri sunnan.

Sosialurin

VIÐMERKINGAR

4% frá sjálvbjargni - ella aftur í ábyrgdarloysið

Høgni Hoydal
Landsstýrismaður

Tann veruliga ræðumyndin er nú ritað í stein: Halda vit ikki rimmarfast við fullveldisætlanina, enda vit aftur í búskaparligum ábyrgdarloysi og fara aftur at tjóðskapa okkum undir danskari stýring.

Undir fullveldislandsstýrinum er danski blokkstuðulin miðvíst settur til viks, og er nú bert 4% av samlaða búskapinum í Føroyum.

Lata vit donsku stjórnina, danska fólkatingið og føroysku sambandsflokkarnar trýsta okkum til ábyrgdarloysi, rýkur vælferðin í Føroyum, og tað fer at kosta okkum milliardir.

Eftir orðaskiftið á fólkatingi um Føroyar, áttu allar ávaringarklokkur hjá føroyingum at ringt. Ávaringin fyri, hvat hendir, um vit ikki taka fullveldi í Føroyum.

Boðskapurin frá donsku stjórnini og fólkatinginum er greiður: Tit skulu ikki vága tykkum at vilja fullveldi! Tit skulu ikki vága tykkum at taka ábyrgd! Tit skulu ikki vága tykkum at reka ein ábyrgdarfullan búskaparpolitikk! Tit skulu ikki vága tykkum at stovna búskapargrunn! Tit skulu ikki vága tykkum at klára tykkum sjálv! Tit skulu brúka teir donsku pengarnar til at snýsa alt skil omanav búskapinum!

Tit skulu atkvøða fyri sambandsflokkunum, so teir kunnu blæsa búskapin um koll aftur - og so skulu vit aftur seta harðar treytir, tá alt er farið á heysin!

Boðskapurin verður skrivaður við trýstamboðnum, sum eitur blokkstuðul, ið skal gykla føroyingum fyri, at teirra vælferð liggur í donskum pengum.

Blokkstuðulin er eitt skuggaspæl

Hesin sjónleikur hjá donskum politikarum og teirra viðhaldsflokkum í Føroyum, er tó eitt skuggaspæl. Roynt verður at myrkaleggja framtíðina, og síðani við eini veikari ljósglæmu at fáa fram eitt skuggaspæl, har blokkstuðulin skal sýnast sum ein ovurstórur skuggi á vegginum.

Men veruleikin er ein heilt annar. Føroyski búskapurin og vælferðin vaksa uttan blokkstuðul. Seinastu trý árini er støðugt meira av blokkstuðlinum lagdur til viks og hildin uttanfyri føroyska búskaparrenslið. Og í fjør vórðu bert 373 milliónir brúktar.

Føroyska bruttotjóðarúrtøkan var í árinum 2000: 8,2 milliardir krónur Av samlaða búskapinum í Føroyum, vóru hesir donsku pengar bert góð 4%.

Okkara egna framleiðsla, ber sostatt knøpp 96% av føroyska búskapinum, og okkum restar bert 4% í, at vit hava ein sjálvberandi búskap. Og alt bendir á, at hetta árið fer at flyta okkum enn nærri málinum.

Gongur betur uttan blokkstuðul

Hetta er úrslit av arbeiðinum hjá øllum føroyingum og einum stoltum vinnulívi, sum vil menna seg og klárar seg í altjóða kapping. Og tað er eisini úrslit av einum ábyrgdarfullum búskaparpolitikki, sum ikki vil brúka donsku pengarnar at blása búskapin upp til ein famtíðar brest.

Og niðurstøðan er, at tað hevur sjáldan gingið betur í føroyska búskapinum og við føroysku vælferðini. Nógv restar í at byggja upp á egnum beinum eftir heimastýrisóskilið, men við langtíðarætlanum, búskapargrunni og ábyrgd, fer eisini tað at eydnast.

Sleppið ábyrgdini!

Tann stóri vandin liggur í ovurhiting av búskapinum, útgjaring, stuttskygni og mistreystissáing.

Men tað er júst hetta, sum danska stjórnin, danska fólkatingið og føroysku sambandsflokkarnir mæla til í eini beinleiðis útvarpaðari og sjónvarpaðari komediu - ella tragediu. Vit skulu brúka teir donsku pengarnar. Vit skulu ikki leggja langtíðarætlanir. Vit skulu ikki stovna amboð til skilagóða búskaparstýring. Hvat billa vit okkum inn, at vilja taka fulla ábyrgd og klára okkum sjálv?

Tað hevði verið áhugavert at hoyrt, hvat búskaparfrøðingar siga til avleiðingarnar fyri vanliga føroyingin av hesum politikki hjá donskum og føroyskum politikarum.

Onki alternativ finst til fullveldi

Vit kunnu venda fullveldinum á høvdið ella á skák. Vit kunnu bólta rút og grundgeva, so bókasøvnini bólgna. Men tað sigur tað sama. Bert um vit vilja binda okkum í danska ríkið og sleppa rættinum til fullveldi einaferð med alla, ber til at gera nakra avtalu við donsku stjórnina. Vit kunnu so gera nakrar hissini yvirtøkur og spæla fólk í húsi, inntil skrædlið kemur aftur.

Men tað fer ikki at eydnast at trýsta okkum til ábyrgdarloysið. Allir føroyingar vita, at eftir ein búskaparligan fepurdans, endar rokningin hjá vanliga føroyinginum - og sjálvsvirðingin og kenslurnar fyri okkara tjóð, køvast í biddarargongd.

Tí vilja vit taka fullveldi.

Framtíð landsins

Hans P. Hansen

Fyrst í nítiárunum vórðu Føroyar settar í undantaksstøðu vegna politiskt óskil. Danir róptu varskó. Nú er skuldin blivin alt ov stór, nú má steðgast vegna tess, at føroyingar ikki vistu hvat ein landsbúskapur var fyri nakað. Somu politikarar blivu við at bjóða seg fram. Eg má spyrja: er hetta ikki egoisman ella mafian, sum drívur alt tað politiska virksemið í Føroyum. Tað sum hvørt mansbarn veit: politikari er bert fyri seg og síni.

Mafia av grovasta slag.

Tað má sigast, og við nóg mikið av peningi í mín lumma, hini um rest, hugsi føroya fólk um framtíð landsins.

Nú fingu vit verkfall grundað á politiskari egoismu. Tað er at blíva við at ganga sum fyridømi. Hetta er landsstýrisins og løgtingsins ábyrgd.

Tann føroyska Margaret Thatcher, Ingeborg góðan byr, kroyst kapitalistar niður á knøini, gev ikki eftir fyri mafiabossunum.

Góðan byr Ingeborg.

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri:
Eirikur Lindenskov eirikur@sosialurin.fo
Tíðindaleiðari:
Jústinus Eidesgaard justinus@sosialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Marjun Dalsgaard marjun@sosialurin.fo
Gudny Langgaard gudny@sosialurin.fo
Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
John Johannessen john@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Turið Kjølbro turid@sosialurin.fo

Stefan í Skorini stefan@sosialurin.fo
Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Myndamenn:
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Sosialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsoyar Pálsgøta 1
700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo
Útgevari/uppseting:
Sp/f Sosialurin
Prent: Prentmiðstøðin

Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 311820, Fax 314720
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 14[00]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

VIÐMERKINGAR

Tórshavnar Býráð

Hanna Lisberg
Tórshavn 05.05.01

Undirritaði loyvir sær hervið at bera eina hjartans tøkk til Tórshavnar býráð. Tøkkin er eisini galdandi teim, ið sótu í undanfarna býráði.

Fyrst vil eg taka fram eldraálitið, sum viðgjørdi øll møgulig viðurskifti hjá gomlum fólki í kommununi. Ása á Mýrini gjørdi eitt ótrúliga stórt og gott kanningararbeiði fyri býráðið. Hetta er m.a. grundarlagið undir tí arbeiðið, ið er farið fram.

Tað fyrsta, sum varð staðfest og samtykt (einmælt) var, at húsini, ið „Tilhaldið" heldur til í - stásiligi gamli Føroya Banki - gjørdist ogn okkara gomlu í kommununi.

Eg vildi ynskt, at tit vistu, hvussu væl hetta er móttikið. Nógv fólk hava fingið tað nógv betur, tí einsemisband er slitið - vit hitta nógv fólk sum okkum dámar at vera saman við - práta við - hugna okkum við o.s.fr.

Sagt varð á býráðsfundinum, at alt kundi ikki fremjast í senn, men so líðandi.

Kortini hava tit gjørt eitt satt bragd aftrat: Tað, at tit tóku tað stóra takið at keypa Marinustøðina, sum skal verða fyri gomlu fólkini í kommununi.

Og at tit hava sett hasa nevndina er frálíkt.

Eg kenni tey og veit, at hjartað er á røttum stað.

Eg ynski teim tað allarbesta við arbeiðinum. Tey hava øll góðar royndir á tí sosiala økinum.

Annars hoyra vit alt ov ofta: tey gomlu eru so nógv í tali - hvør skal gjalda o.s.fr.

Hvat billa tit tykkum inn??

So seint sum næstseinasta dagin, løgtingið var saman stóð landsstýrismaður og gramdi seg um hetta. Hann og hini, sum ilskast inn á okkum, skulu vita, at hava vit lív og heilsuna, so fara vit á val um eitt ár.

Vit hava eisini nógvar atkvøður, og vit lata ikki atkvøður til teira, sum „vilja av við okkum" - tí vit eru ein tung byrða fyri samfelagið - Livst so spyrst.

Aftur til býráðið! Tit hava víst, at tit vilja gera nakað. Enn er ikki komið á mál, men eg ivist onga løtu í, at tit halda fram at bøta um.

Munur er á „monnum". Enn einaferð takk!

Tað skal vera gott at verða gamal í Havn.

PS. Í kommununi eru nú 1800 fólk yvir 66 ár.

Torbjørn, tøl og misálit

Kristian Magnussen
løgtingsmaður

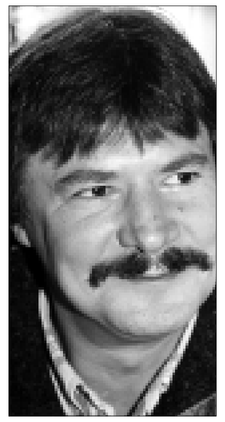

Í bløðunum hevur Torbjørn aftursvar til viðmerking, eg hevði til part av hansara flaggdagsrøðu í Sørvági. Aftursvarið er langt og merkt av Torbjørn´sa vanliga lítilætni. Hvørjar metingar hann hevur av míni útsjónd og míni politisku sannføring fyrr og nú, fái eg ikki gjørt nógv við. At vit hava ein landsstýrismann í mentamálum, ið roynir at múlabinda fólk við at spjaldra tey sum gamlar Moskva-kommunistar, bert tí at tey eru vinstrahall, ber boð um ein kveikjandi mentamann.

Mín leiklut á vinstraveinginum vildi eg ikki verið fyri uttan. Fólki sum Torbjørn, ið ikki síggja mun á einum SU-ara og einum úr Baader-Meinhof, verða vit óiva meiri fongd við framyvir.

Í aftursvarinum nýtir Torbjørn eisini orku uppá at sannføra lesaran um, at hann ikki er paranoidur, tá hann sær danskar devlar undir hvørjum steini.

Eisini yvirdramatiserar hann sín leiklut seinasta dagin, tingið var saman. Trupulleikin er fyrst og fremst í Tjóðveldisflokkinum sjálvum og ikki hjá andstøðuni. Hevði Tjóðveldisflokkurin vet av sjálvsvirðing, so avgreiddu hann sjálvur trupulleikan Torbjørn. La-la eftirlitið hjá løgnanni er ikki vert at skriva um. Fyri mín part skuld kunnu Tjóðveldisflokkurin og samgongan framaldandi hugna sær við Torbjørn

Soleiðis sum eg las flaggdagsrøðuna hjá Torbjørn, so skilti eg hana soleiðis, at hann røddi um ríkisstuðulin, og hvussu lítið av honum varð nýtt á fíggjarlógini í 2000. Tað at hann segði, at føroyski búskapurin var á markinum til at verða sjálvberandi, styrkti meg í tí fatan.

At hann nú tosar um BTÚ (bruttotjóðarúrtøkuna) ger ikki málið minni fløkt. Sambært Hvítubók er blokkurin størsta einstaka fruminntøkan á fíggjarlógini og hevur sostatt stóran týdning fyri landskassan og búskapin annars. Um blokkurin t.d. verður nýttur til almennar lønir, so vilja ringárinini av honum trífalda almennu inntøkurnar. Við øðrum orðum so vilja uml. 500 mió., ið var tað, ið var nýtt av blokkinum í fjør, veita uml. 1.5 mia. í føroyska búskapin, um blokkurin fór til lønir. Tá hevði blokkurin átt 18,3% av BTÚ og ikki tey 4,35% hjá Torbjørn og hansara serfrøðingum.

Landskassin hevur eisini gleði av ringárininum av t.d. krígspenssiónum og løgregluni, ið verða fíggjað úr Danmark. Man Torbjørn hava tikið alt hetta við, nú hann hevur eftirroknað tølini og er komin til at blokkurin nú bert varð 4,35% av BTÚ í 2000? Torbjørn sigur, at serfrøðingar siga fyri vist, at hann hevur rætt, so nú nýtist ongum at ivast longur. Tó kundi verðið áhugavert at fingið aðrar serfrøðingar at mett um, hvussu stór árinini av nýtta blokkinum í 2000 vóru á BTÚ.

Torbjørn sigur, at tað er villeiðandi at rokna avdráttir uppí úrslitið, soleiðis sum eg geri. Eg má viðganga at eg ikki, sum Torbjørn, hugsi sum ein bókhaldari, tá eg rokni út, hvat eg havið eftir, tá allar útreiðslur eru goldnar. Í einum húsarhaldi er vanligt at gjalda bæði rentur og avdráttir, áðrenn komið verður til hvat, ið ein hevur eftir. Hetta má eisini verða galdandi fyri landskassan, tí antin hevur landskassin goldið avdráttin, ella er hann endurfíggjaður, og mær vitandi eru tær 127 mió í avdrátti til danska statskassan ikki endurfíggjaðar, men goldnar. Sostatt vil eg fasthalda, við vanligum húsarhaldslogikki at yvirskotið í 2000 ikki var 602 mió, men 475 mió (602-127).

Fyri at tosa um okkurt annað, so kundi verið freistandi at filosofera eitt sindur um, hvør ið man eiga yvirskotið á fíggjarlógini. Eru tað tey foreldrini, ið ikki sleppa til arbeiðis, tí tey ikki fáa børnunum nøktandi ansing? Eru tað tey sálarsjúku, ið liva undir ómennisjaligum korum? Eru tað tey, ið JAVNI varðar av? Eru tað røktarsjúklingar, ið ikki sleppa á røktarheim? Eru tað røktarheimini, ið mugu koyra fólk í song út á seinnapartin, tí játtanin ikki røkkur? Er tað heimarøktin, ið ikki kann veita fólki tryggleika alt døgnið? Er tað útjaðarin ella útoyggjar? Er tað fólkaskúlin hjá Torbjørn, ið ikki hevur fíggjarliga orku til fremja tað, ið er álagt honum? Er tað Landssjúkrahúsið, ið má stongja deildir vegna sparingar? Er tað nýbyggingin, umvælingarnar og viðlíkahaldið á Landssjúkrahúsinum, ið henda samgonga ikki tekur sær av. Soleiðis kundi eg hildi áfram, tí tørvurin á at dagføra okkara vælferðarskipanir og tænastur er stórur.

Hetta eru sjálvandi viðurskifti, ið ikki eru viðkomandi hjá hugsjónarmonnum sum Torbirni. Í morgunsendingini mánadagin greiddi hann frá, at hann ongantíð hevði ringt so nógv og so longi eftir einum manni sum útvarpsmanninum Jákup Magnussen. Ørindini hjá Torbjørn vóru at fáa útvarpsmannin at verða hjástaddan, tá hann pakkaði málningin hjá Mykines upp. Tað stuttliga var, at Torbjørn hevði savnað somikið av blokkstuði saman, at hann kundi senda fólk á uppboðsølu í Danmark at keypa ein av grindadrápsmálningunum hjá Mykines. Tað allarstuttligasta var, tá Torbjørn segði, at nú hevði hann fingið ein part av sálini aftur, og sostatt kunnu vit staðfesta, at blokkurin veitir eisini honum sálarbót.

Hvalba

Lag: Á leikvøllum

Her í Suðuroy liggur tann bygdin,
sum man vera tann vakrasta her
fyri okkum og hvalbingar allar.
Vakra navnið tú yvir tær ber.

Runt um bygdina býlingar liggja
og teir eru so vakrir at sjá,
tá tú siglir inn Hvalbiar fjørðin
ja, so gleðast í hjarta tú má.

Fyri framman er Hvalbiar sandur,
fyri okkum tú vakrastur er.
Og tann slætti og vakrasti bøur
ja, tá ert tú mitt í tíni verð.

Her er vakurt í Hvalba á sumri
tá ið sólin hon geislandi sær.
Skúlaáin so vøkur har rennur,
jú, tá vekjast nógv minnir í tær.

Hvalba vøkur tú ert mær á vetri
tá tú klødd ert í snjóhvítan skrú.
Og so stint stendur Grymsfjall og verjir
fyri stormum um okkara bý.

Tá tú spákar tær niðan í heiðar,
og tú steðgar á túgvu og sært:
Heksvatn, Norðbergsvatn liggja so vøkur,
har sum piltur tú manga ferð vart.

Um tú gongur ein túr inn í dalin
og so steðgar á frið fløtum har,
sært tú Dalsá, sum rennur so vøkur.
Onga aðrastaðni hetta tú sær.

Lítla Dímun so vøkur har stendur,
fyri framman til Hvalbiar fjørð.
Hon er ogn fyri hvalbingar allar
ja, hon hoyrir til Hvalbiar jørð.

Tað er stuttligt á Hvalbiar stevnu,
tá um bygdina Royn karmur er.
Og tá Laðamenn spæla til dansin
ja, øll bygdin í høllina fer.

Jú, vit elska teg Hvalba av hjarta
og títt navn fylgir okkum á ferð.
Ljóst skal minnið um bygdina standa
hvar vit reika runt um hesa verð.

Johan Thomsen
Hvidovre 16.12.1998

Blóðgevarafelag á Landssjúkrahúsinum

Mikudagin 23. mai er altjóða blóðdonordagur. Hendan dagin skipar blóðbankin á Landssjúkrahúsinum fyri einum fundi í veitsluhøllini á Landssjúkrahúsinum kl. 19.30.

Endamálið við fundinum er at stovna eitt sokallað blóðgevarafelag. Vanligt er aðrastaðni at blóðgevarar hava ein felagsskap, sum arbeiðir fyri at fremja vitan um blóðgávu og at útvega fleiri blóðgevarar.

Á fundinum tann 23. verður hugleitt um blóðgávu fyrr og nú. Eisini verður okkurt undirhald og kaffi. Síðan verður stovnandi aðalfundur har uppskot til viðtøkur fyri felagið verður viðgjørt.

Blóðgevarar fáa ikki pening fyri at lata blóð, tað er sjálvboði. Tískil er tað ókeypis at gerast limur í felagnum.

Allir nú- og fyrrverandi blóðgevarar eru vælkomnir.

Vegna stigtakararnar
Gunnrið Jóannesarson
& Marita Simonsen